

MARKA YAYINLAR

AHSAP

MARKA GRUP
20. Yılı

YAPI MALZEMELERİ / SEKTÖR DERGİSİ

YIL: 2 SAYI: 10 FİYATI: 3.000.000.- TL.

www.ahsaponline.net

BETONARME Mİ? AHSAP KARKAS MI?

300 YILDIR AHSAP TAŞIYICILARLA AYAKTA DURUYOR

CUMALIKIZIK CAMİİ

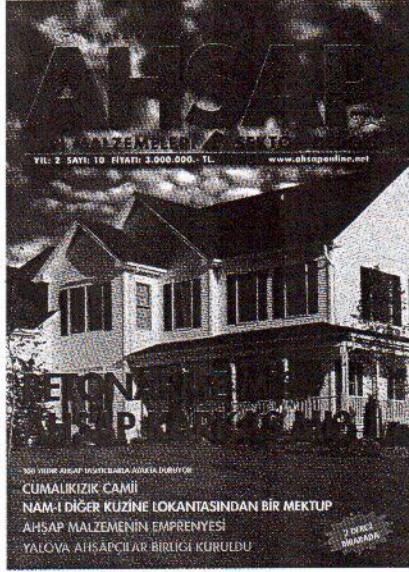
NAM-I DİĞER KUZİNE LOKANTASINDAN BİR MEKTUP

AHSAP MALZEMENİN EMPRENYESİ

YALOVA AHSAPÇILAR BİRLİĞİ KURULDU

2 DERGİ
BİRARADA

AHŞAP'TAN

Sebahattin ŞENSOY

İşte "Yeni Satış Temsilciniz" in farkı burada! Ahşap Dergisi, kendisini "Yeni Satış Temsilcisi" olarak görevlendiren kuruluşlar adına tüm Türkiye'de gazete bayilerinde bulunarak, tüketicilerle buluşmasının yanı sıra, binlerce mimara, dekoratöre, inşaat firmasının sorumlusuna, yapı kooperatifi yöneticisine, otellerin, hastanelerin satın alma sorumlularına ulaşarak onların satın almaya yönelik kararlarını etkilemek için çalışıyor.

"YENİ SATIŞ TEMSİLCİNİZ" İNSANÜSTÜ!

Yaz geldi.

Sıcak günler, kimilerinin çalışma isteğini olumsuz etkiliyor. "Bu sıcakta müşteri ziyareti mi olur, olsa ne olacak ki, zaten kriz var!" türü sözler boşlukta uçuşuyor.

Tembelliğe, yılgınlığa, moral bozukluğuna mazeret aradık-tan sonra havanın nemine, sıcaklığına, trafiğin sıkışıklığına, ekonominin dar boğazına, hükümetin durumuna, seçimin belirsizliğine can simidi gibi sarılmak mümkün.

Oysa can simidine sarıldıklarını zannederken, ellerini kollarını bağlayıp, yavaş yavaş aşağılara doğru çeken bir ahtopotun kollarına kendilerini teslim ettiklerinin farkında değil, yılgınlığın bulanık sularında yüzenler.

Böyle düşününce ve böyle hiç bir şey yapmadan oturunca, ya da dostlar alışverişte görsün anlayışıyla ortalıkta gezinince sonuçta kendilerine de çalıştıkları kuruluşa da faydaları dokunmuyor. Tam tersi zarar veriyorlar.

"Yeni Satış Temsilciniz" yaz sıcaklığında binlerce ziyaret yapıyor. Yapısı gereği hiç terlemiyor. Hiç yorulmuyor. Hiç işten kaçmıyor. Kelimenin tam anlamıyla insanüstü bir çalışma örneği sergiliyor.

(İnsanüstü! Çünkü Ahşap Dergisi, her biri karıncaları bile kıskandıracak çalışkanlıktaki Marka Yayınlar çalışanlarının emeğinin ürünü. Çünkü Ahşap Dergisi, ileri teknolojinin en son nimetlerinin ürünü. Çünkü Ahşap Dergisi, yılların deneyiminin ve bilgi birikiminin ürünü. "Yeni Satış Temsilciniz" dev bir sektörün ortak heyecanının ürünü.)

Ahşap Dergisi, girdiği her kapıdan içeri dev bir sektörü taşıyor. Koskoca bir dünyayı taşıyor. "Yeni Satış Temsilciniz" kimilerinin işsizlikten yakındığı bir dönemde, nice satışın gerçekleşmesine katkı sağlıyor.

Sahibi ve Sorumlu Müdürü

NURGÜL ŞENSOY

Yönetim Merkezi:

Sıracevizler Cad. Huzur Ap. No: 63

Kat: 1 D.: 2 80260 Şişli - İstanbul

Tel: (0.212) 219 96 18 - 219 96 28

225 05 54 - 219 16 05

Fax: (0.212) 230 33 51

www.ahsaponline.net

E-mail: dergi@floor.com.tr

YIL: 2 SAYI: 10

2 ayda bir yayınlanır.

Yayın Hazırlık

MARKA REKLAM VE PAZARLAMA İLETİŞİMİ DANIŞMANLIĞI TİCARET LTD.ŞTİ.

Genel Yönetmen

SEBAHATTİN ŞENSOY

yonetim@floor.com.tr

Görsel Yönetmen: Deniz Nizam

Yayın Yönetmeni Asistanı: Burcu Gül Şensoy **Yazı İşleri Asistanı:** Handan Yekeler

Reklam Koordinatörü: Perizat Çalışan **Reklam Müdürü:** Fikret Demir

Samsun: Onur Şensoy **Bursa:** Uğur Uzuner **Kırklareli:** Mak. Müh. Naci Tuna

Adıyaman: Ayşegül Bayraktar **New York:** Rose Tora **Atina:** Efstratia Statis

Bilimsel Katkıları: Prof. Dr. Nusret As (İ.Ü.Ö.F)

Grafik Uygulama: Vega **Renk Ayrımı:** Mavi **Baskı:** Özgün Ofset

International Relations

Contact Person: Canan Tükenmez Tel: (+90.212 240 12 94) marka@ttnet.net.tr

700 yıllık bir Osmanlı yerleşiminin 300 yaşındaki camisi

CUMALIKIZIK CAMİİ

Arş. Gör. Z.Sevgen Perker

Uludağ Üniversitesi Müh.-Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü

1. Giriş:

2200 yıllık geçmişi ile tarihi, kültürel ve doğal zenginliğe sahip Bursa'nın özgün bir bölgesi olan Cumalıkızık yerleşimi, halk mimarisinin en güzel örneklerini bünyesinde barındırmaktadır. Bursa'nın doğusunda, kent merkezine yaklaşık 12 km. uzaklıktaki Uludağ yamaçlarında, Oğuz boylarından Kızıklar tarafından kurulan yedi köyden biri olan Cumalıkızık'ın kuruluşu, 1300 yıllarına da-

yanmaktadır.

Cumalıkızık, muhtarlıktaki 1685 tarihli Vakfiye Belgesi'ne göre, Orhangazi Vakfiyesine bağlı bir vakıf köyüdür. Osmanlı'nın Bursa'yı ele geçirmesinin ardından; bölgeye yerleşen Kayı Boyu Türkleri'nden Kızıklar 7 Kızık Köyü kurmuşlardır. Bu köylerden yalnızca Cumalıkızık, Hamamlıkızık, Derekızık, Değirmenlikızık ve Fidyekızık bu güne kadar gelebilmiştir. Ancak Cumalıkızık dışın-

dakiler mimari dokularını koruyamamışlardır. Cumalıkızık 1920-1922 yılları arasında Yunan İşgali sırasında yanmaktan kurtulmuştur. Osmanlı Dönemi kırsal mimarisinin önemli bir örneği olan yerleşim geleneksel yaşam biçimini korumaktadır. Cumalıkızık; verimli toprakları, Uludağ'dan kaynaklanan soğuk suların aktığı organik sokak dokusu, özgün sivil mimari örneği konutları, tarihi camisi-hamamı-çınarları, yakın çev-

redaki kilise kalıntısı ve geleneksel yaşam biçimi ile tarihsel, sosyo-kültürel ve doğal değerler açısından yerel ve ulusal ölçekte önem taşıyan bir yerleşimdir.

Daha önceleri "Kızık Şihlar" ismiyle anılan Cumalıkızık'ın adı, 18.yüzyıla ait kayıtlarda "Camilikızık" olarak geçmeye başlamıştır. Bunun nedeni ise o tarihlerde yörede bulunan köylerin en büyüğü olan Cumalıkızık köyüne bir caminin inşa edilmiş olmasıdır. Bundan sonra "Camilikızık" ismi zamanla yerini "Cumalıkızık" a bırakmıştır. Cumalıkızık yerleşimi yaşlılarının anlattığına göre, çevre köylerdeki insanlar cuma namazlarını kılmak için "Camilikızık" köyüne gelmekteydi. Bu nedenle köyün isminin zamanla "Cumalıkızık"a dönüştüğü de söylenmektedir.

2. Cumalıkızık Camii:

Cumalıkızık Camisinin inşa tarihi kesin olarak tespit edilememekle birlik-

te, yerleşimde 1300'lü yıllardan bu yana bir cami bulunduğu bilinmektedir. Mevcut caminin 300 yıllık olduğu tahmin edilmektedir. Yapı tescillidir.

Cumalıkızık'ta günümüzde kullanılmakta olan caminin kitabesi bulunmamaktadır. Ancak caminin doğu cephesinde yer alan çeşmenin üzerinde bulunan kitabede, çeşmenin 1898-1899 yılları arasında inşa edildiği ve Zehra Hanım Vakfı'na ait olduğu yazılıdır.

Yerleşimde bulunan yaşlıların verdiği bilgiye göre, mevcut cami 1916 yılında onarım geçirmiştir. Caminin bir bölümü bir süre okul olarak hizmet vermiştir. 1950-1955 yılları arasında yeniden onarılan caminin, söz konusu onarımda doğuya doğru genişletildiği, ahşap olan tavanın ise tümüyle yenilendiği bilinmektedir. Bu onarım sırasında ilk yapıya ait olan ve yapının güney duvarının batı kısmında bulunan mihrap nişi ortaya

çıkış, fakat sonradan sıvanarak tekrar kapatılmıştır.

1997 yılında Cumalıkızık Cami'ne ilişkin bir rölöve çalışması yapıldığı bilinmektedir. Bu çalışmada, yapının bodrum kat planında eski minarenin yeri belirlenmiştir. Önceden caminin kuzey sınırında yer aldığı bilinen minarenin strüktürel problemler nedeniyle yıktırıldığı doğrulanmıştır. Eski minarenin yıkım tarihi kesin olarak bilinmemektedir. Yapının mevcut minaresinin ise 1972-1973 yılları arasında inşa edildiği saptanmıştır. Aynı rölöve çalışmasında caminin özgün giriş kapısının kuzey cephesinden olduğu düşünülmekle birlikte kesin bir veriye rastlanmamıştır.

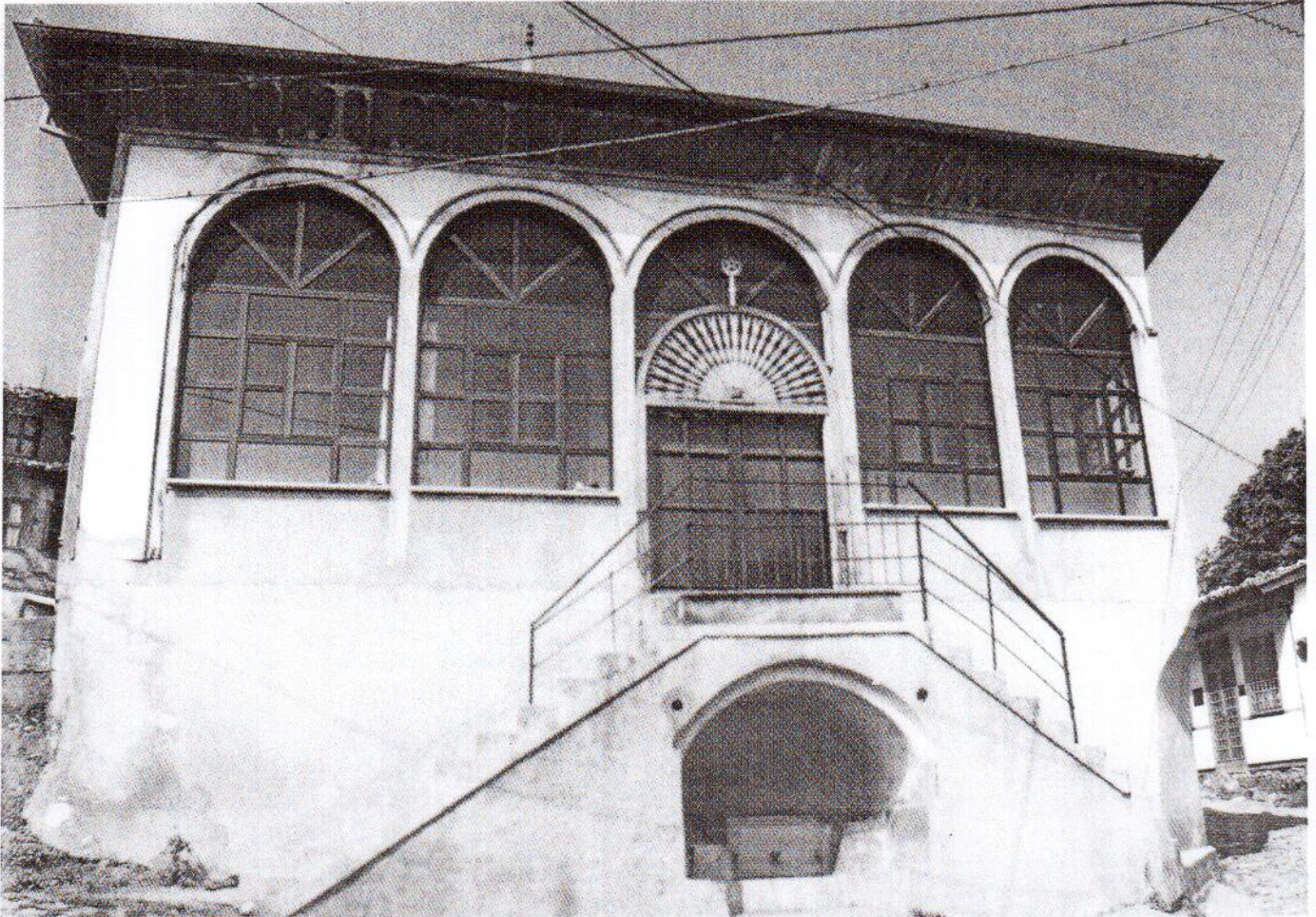
Tarihi Cumalıkızık Camii doğu-batı doğrultusunda uzanan dikdörtgen planlı, düz tavanlı bir camidir. Yapı, ahşap taşıyıcılar ile ayakta durmaktadır. Cumalıkızık camisinin iki kapısı bulunmaktadır. Kapılardan bir tanesi doğu duvarının orta noktasında,

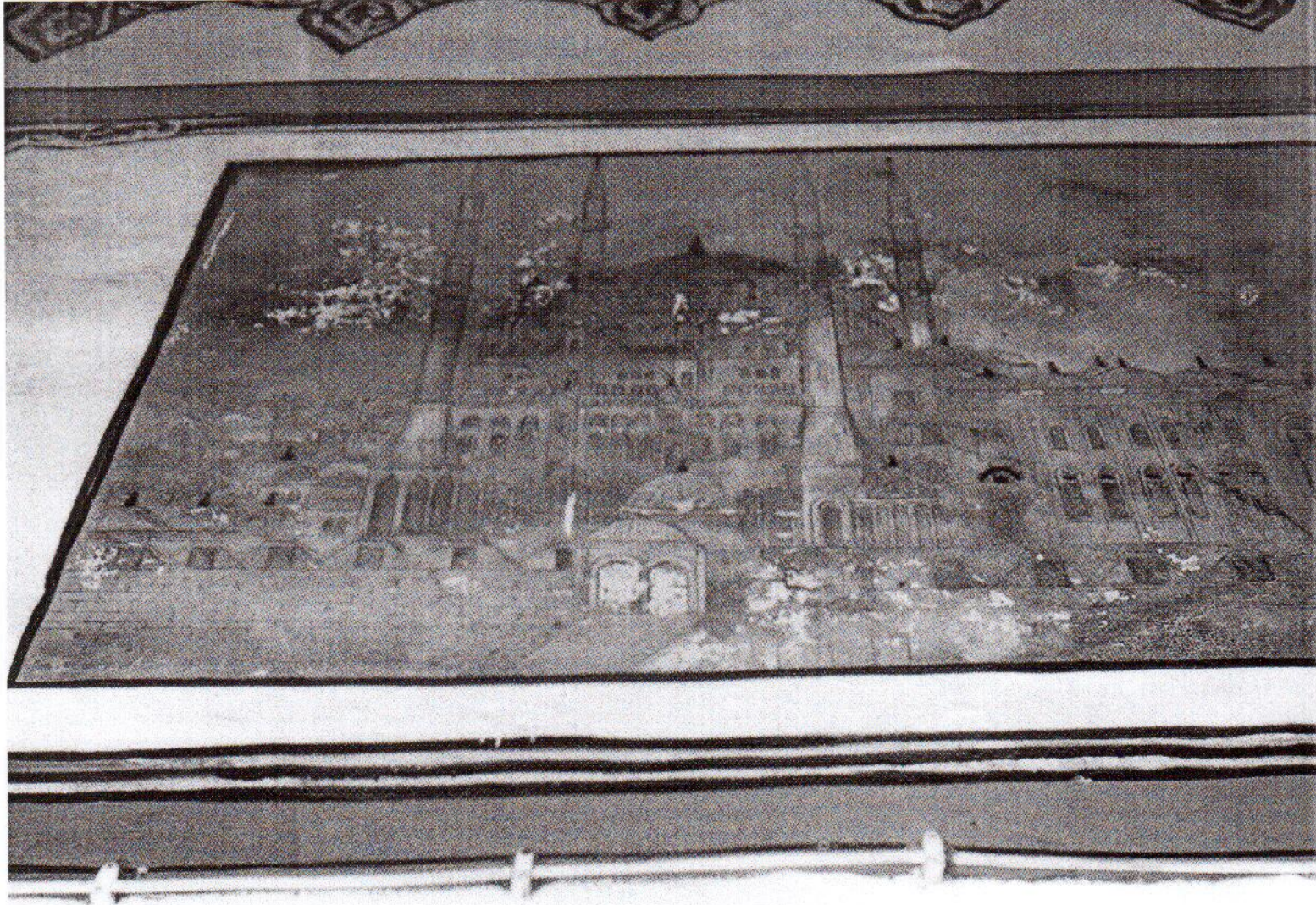
diğeri ise batı duvarının kuzeye yakın bölümünde yer almaktadır. Her iki girişin önünde, revaklı sahinlar bulunmaktadır. Sokağın zemininin seviyesinden yüksekte olan sahinlara merdivenler ile ulaşılmaktadır. Batıdaki sahinin güneyinde ise minare bulunmaktadır. Ancak günümüzde bu revakların araları, alüminyum doğramalar arasına takılmış camlar ile kapatılmış ve caminin her iki cephesine de yeniden birer adet giriş kapısı eklenmiştir. Doğu cephesindeki giriş kapısı ise kullanılmamaktadır. Caminin güney duvarının orta noktasında, kenarları harim bölümüne doğru çıkıntılı yarım dairesel bir mihrap nişi bulunmaktadır. Mihrap nişi günümüzde çini ile kaplanmış durumdadır. Caminin kuzey duvarı, mihrap ekseninin doğusunda içe doğru eğimlidir. Eğimin başlangıç noktasında ise, harim bölümünde

yer alan iki adet dikme birbirine kemer ile bağlanmaktadır. Harimin kuzeyinde bulunan ve dikmeler ile taşınan mahfile doğudan ve batıdan merdivenler ile çıkılmaktadır. Güney duvarındaki mihrabın iki yanında basamaklı bir seki bulunmakta, caminin güneydoğu köşesinde ise günümüzde çiniler ile kaplı olan ve 4 basamaklı ahşap bir merdiven ile ulaşılan vaiz kürsüsü yer almaktadır. Günümüzde çini ile kaplı olan minber ise güneybatı köşesinde konumlanmıştır. Harim bölümü, doğu, batı ve kuzey yönlerinden pencereler ile dışarı açılmaktadır. Doğu cephesinde bulunan dört adet pencere, orta aksa göre simetrik konumlanmaktadır. Birbirleriyle aynı boyutlarda olan bu pencerelerin doğramaları ahşaptır. Harim düz ahşap tavan ile örtülüdür. Cumalıkızık Camisi'nin batı cephe-

sindeki revak, 4 ahşap dikmenin birbirine 3 kemer ile bağlanması ile oluşturulmuştur. Revağın hemen arkasındaki duvarda, orta akstan kuzeye kaymış olan giriş kapısı bulunmaktadır. Bu kapının kuzeye bakan tarafında üstte, güneye bakan tarafında ise altta birer adet pencere bulunmaktadır. Revağın üstü pasalı ahşap tavan ile örtülüdür. Bu bölümde kalem işi cami tasviri ve pek çok kalem işi süsleme bulunmaktadır. Yapım tarihi kesin olarak bilinmeyen kalemlerinin yer yer bozulmalara uğradığı ve bazı bölümlerinin yok olduğu gözlenmektedir. Caminin doğu cephesindeki revak, 6 adet dikmenin birbirine 5 adet kemer ile bağlanmasıyla oluşturulmuştur. Kuzey ve güney kenarlardaki iki ahşap dikmenin kesiti, diğerlerine oranla bir hayli kalındır. Pasalı ahşap tavanı bulunan revağa, kuzey ve

güneyde 8'er adet basamağı olan iki adet merdiven ile ulaşılır. Merdivenin altında ise yuvarlak kemerli, niş içine alınmış tarihi çeşme yer almaktadır.

Doğu cephesindeki revağın hemen arkasındaki duvarın orta noktasında, üstte yuvarlak kemerli bir pencere, altta ise giriş kapısı bulunmaktadır. Kapının kuzeyinde ve güneyinde, birbirlerine simetrik olarak konulan ve aynı boyutları taşıyan yuvarlak kemerli ikişer adet pencere yer almaktadır.

Yapının güney cephesi tamamen sağdır. Kuzey cephesinin doğu ve batı bölümlerinde birer kapı bulunmaktadır. Aynı cephenin ekseninin doğusunda, iki adet dikdörtgen pencere

yer almaktadır. Cephe ortasında eksenin iki tarafında ikişer adet pencere, üst bölümde ise ikisi orta eksene göre doğuda , üçü orta eksene göre batıda olmak üzere beş adet pencere göze çarpmaktadır. Dıştan bakıldığında, caminin kuzeydoğusunda yer alan geleneksel "çalık köşe" dik kat çekmektedir.

Zaman içinde sürekli yağış alan duvar yüzeylerinin kirlendiği, saçak altı kaplama tahtalarının boyalarının dökülmüş olduğu ve deformasyona uğradığı gözlenmiştir. Caminin doğu cephesinde saçak seviyesinde kir ve pas izleri göze çarpmaktadır. Aynı zamanda söz konusu cephede zeminden yükselen nem nedeniyle tuzlanma ve sıva dökülmesi de görül-

mektedir.

Cumalıkızık Camisi, kırma çatı örtüsüne sahiptir. Batı cephesinin güneyinde yer alan minarenin kübik kaidesi, saçak hattına kadar yükselmektedir. Silindirik gövdeye sahip olan minare, tek şerefelidir. Saçak altları ahşap malzeme ile kaplanmıştır. Batı cephesinde bulunan revağın kemerlerinin birleşim noktalarında çok değerli kalem işi süslemeler bulunmaktadır.

Caminin beden duvarları ahşap hatlı moloz taş ve tuğla ile inşa edilmiştir. İçten ve dıştan sıvanmış olan caminin taşıyıcılarında ahşap kullanıldığı gibi kapı ve pencere doğramaları da ahşaptır. Önceleri taş olan revak merdivenlerinin bir kısmının

sonradan beton dökülmek suretiyle değiştirildiği bilinmektedir.

Kaynaklar:

"Cumalıkızık Koruma Yaşatma 98 Projesi" Bursa Yerel Gündem 21 Yayını, 1998

OĞUZOĞLU, Y., "Bursa Cumalıkızık Köyü'nün Tarihsel Gelişimi" isimli Yazı, 2001

ÖTÜKEN, S.Y.; DURUKAN, A.;

ACUN, H.; PEKAK, S.; "Türkiye'de Vakıf Abideler ve Eski Eserler IV, Vakıflar Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara, 1986

ŞEBİN, E. ; "Cumalıkızık Camii Bakım ve Onarımına İlişkin Rapor", 2000

PERKER, Z.S., "Halk Mimarisi ve Cumalıkızık Örneği" isimli Bildiri, "1. Bursa Halk Kültürü Sempozyumu", Uludağ Üniversitesi Rektörlüğü Yayını, Bursa 2002â

